

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Péterfi Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Doma István ügyvéd által képviselt alperes ellen, megbízási díj megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. március 30. napján meghozott, 9.G.41.336/2008/34. számú ítélete ellen, az alperes részéről 35. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 1.400.000 (egymillió-négyszázezer) forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes papírgyár beruházást tervezett, amit 7.000.000.000 forint banki hitelből kívánt finanszírozni. A felperes, mint megbízott és az alperes, mint megbízó 2005. január 26-án megbízási szerződést kötöttek. A szerződésben a felperes arra vállalt kötelezettséget, hogy elkészíti a hitelszerződés megkötéséhez szükséges üzleti tervet, összeállítja a hitelkérelmet és kitölti a bank formanyomtatványait. A felek a dokumentumok bankhoz való benyújtásának a határidejét 2005. február 15-ében, a hitelszerződés megkötésének a határidejét 2005. április 30-ában határozták meg. A megbízás teljesítésének az ellenértékeként 6.000.000 forint + ÁFA egyszeri költségtérítést, valamint a hitelszerződés megkötése esetére a finanszírozási összeg 6 %-ának megfelelő sikerdíjat kötöttek ki. Úgy rendelkeztek, hogy a sikerdíj megfizetését külön megállapodással rendezik. A bank 2005. április 27-én indikatív ajánlatot tett az alperesnek, amit az alperes elfogadott. A peres felek a megbízási szerződésüket 2005. május 18-án kiegészítették, és a hitelszerződés megkötésének

a határidejét 2005. június 30-ra módosították. Kinyilvánították, hogy a szerződéses nyilatkozataik egyúttal a sikerdíj folyósítására vonatkozó külön megállapodásnak is minősülnek, így további külön megállapodás kötése nincs szükség. A sikerdíj összegét 350.000.000 forintban jelölték meg. Az alperes vállalta, hogy a hitelígérvény kibocsátásakor a sikerdíj összegét elkülöníti, és biztosítja az összeghez való hozzáférést a felperesnek. Az alperes törvényes képviselője a felperes törvényes képviselőjéhez intézett, 2005. június 29-én kelt levelében úgy nyilatkozott, hogy a megbízási szerződésben és az annak kiegészítésében foglaltakat teljesítettnek tekinti. A bank 2005. augusztus 3-án újabb kötelező érvényű ajánlatot tett az alperesnek, amit az alperes elfogadott. A bank az ajánlattétellel egyidejűleg közölte a hitelszerződés megkötésének és a hitel folyósításának a feltételeit. A peres felek 2006. január 5-én ismét kiegészítették a megbízási szerződést. A kiegészítésben az alperes egyoldalúan kijelentette, hogy a felperes a megbízási szerződésben vállalt kötelezettségét maradéktalanul teljesítette, ezért a sikerdíjra jogosult. Kötelezettséget vállalt arra, hogy 350.000.000 forint sikerdíjat a hitel folyósításakor megfizet a felperesnek. A felperes a megbízási díj iránti követeléséből 60.000.000 forint sikerdíj követelést dr. F. I.-ra, a fennmaradó részt a 'B' Zrt-re engedményezett. Az alperes ebből 6.000.000 forintot teljesített dr. F. I.-nak. Megfizetett ezen kívül a felperesnek 3.000.000 forint költségtérítést. A 'B' Zrt. 2007. február 20-án közölte a felperessel, hogy az engedményezési szerződést egyoldalú nyilatkozattal, azonnali hatállyal meg kívánja szüntetni. A felperes megbízási díjról kiállított számláinak a kiegyenlítését az alperes több alkalommal is megtagadta.

A felperes a keresetében 348.000.000 forint tőkének, utána 2006. június 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatnak, valamint a perrel felmerült költségeinek a megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy a megbízást eredményesen teljesítette, a bank megkötötte a hitelszerződést az alperessel, ezáltal jogosulttá vált a sikerdíjra. Az alperes ellenkérelmében foglaltakkal kapcsolatban tagadta, hogy a megbízási szerződés alapján kötelessége volt a környezetvédelmi engedély és szándéknyilatkozatok beszerzése. Álláspontja szerint a 'B' Zrt-vel kötött engedményezési szerződés az engedményes egyoldalú nyilatkozatával hatályát veszítette, emiatt a megbízási díj követelésére a felperes jogosult. Hivatkozott arra, hogy az alperes a tartozását elismerte.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Okfejtése szerint a megbízási szerződés teljesítése 2005. augusztus 16-án lehetetlenné vált, és mindkét fél szabadult a kötelezettsége alól. Állította, hogy a felperes szerződéses kötelezettsége kiterjedt környezetvédelmi engedély és szándéknyilatkozatok beszerzésére is. Előadta, hogy a felperes ezeket a kötelezettségeit nem teljesítette. A 2006. január 5-én kelt szerződéses nyilatkozatát megtámadta. A megtámadást azzal indokolta, hogy a felperes megtévesztette annak a valótlan állításával, hogy a környezetvédelmi engedélyt és a szándéknyilatkozatokat megszerezte. Az alperes álláspontja szerint a 2005. június 29-én kelt nyilatkozata nem tekinthető a felperesi teljesítés elismerésének. A nyilatkozatból csak az a következtetés vonható le, hogy az ügyellátás folyamatban

van, de nem volt befejezett a kötelezettség teljesítése. Állította azt is, hogy a hitelszerződés megkötéséhez szükséges iratanyag a felperes tevékenysége nélkül is a rendelkezésére állt, azt maga készítette elő, és nyújtotta be a bankhoz. Tagadta, hogy a hitelszerződés megkötésére a felperes tevékenységének az eredményeként került sor. A felperes és a 'B' Zrt. között létrejött engedményezési szerződésre tekintettel vitássá tette, hogy a felperes jogosult érvényesíteni a követelést.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 348.000.000 forintot és ennek 2006. június 1-jétől a kifizetés napjáig járó, a gazdálkodó szervezetek egymás közti jogviszonyában irányadó mértékű késedelmi kamatot, valamint 2.900.000 forint perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 900.000 forint illetéket. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes, mint megbízott és az alperes, mint megbízó között a Ptk. 474. § (1) bekezdésében nevesített megbízási szerződés jött létre. A perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy foglalt állást, hogy az alperes jogos ok nélkül tagadta meg a megbízási díj kifizetését, ezért a felperes a Ptk. 313. §-a és 300. § (1) bekezdése értelmében követelheti a teljesítést. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a 'B' Zrt. a 2007. február 20-án kelt nyilatkozatával elállt a felperessel kötött engedményezési szerződéstől. Az elállást a felperes elfogadta, ennek következtében az engedményezési szerződés a hatályát veszítette, és a megbízási díj iránti követelés jogosultja ismét a felperes lett. A Ptk. 242. §-ában meghatározott tartozás elismerésnek minősítette az elsőfokú bíróság az alperes 2005. június 29-én és 2006. január 5-én tett nyilatkozatait. Az alperesi nyilatkozatokat megerősítő tényként értékelte azt, hogy az alperes dr. F. I. engedményesnek sikerdíj jogcímén teljesített 6.000.000 forintot. Az elsőfokú bíróság okfejtése szerint az alperes a Ptk. 242. § (1) bekezdése alapján őt terhelő kötelezettség ellenére nem bizonyította, hogy a felperes szerződéses kötelezettsége, és a sikerdíj megfizetésének a feltétele volt a környezetvédelmi engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzése. Az alperes azt sem tudta eredményesen bizonyítani, hogy a megbízási szerződés teljesítése lehetetlenné vált. Nem találta az elsőfokú bíróság bizonyítottnak azt sem, hogy a felperes megtévesztette az alperest a környezetvédelmi engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzése tekintetében. Emiatt az alperes megtámadási kifogását megalapozatlannak ítélte. Arra a következtetésre jutott, hogy a felperes teljesítése az indikatív ajánlat kiadásával vált befejezetté, és a hitelszerződés megkötésére az alperes és a bank között a felperes megbízotti eljárásának az eredményeként került sor.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében az alperes terjesztett elő fellebbezést. Okfejtése szerint az elsőfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a felperes a szerződésben vállalt kötelezettségeit szerződésszerűen teljesítette, és a sikerdíjra jogosult. Kifejtette, hogy a megbízási szerződés módosításai nem érintették a sikerdíj kifizetésének az eredeti feltételét, ami a hitelszerződés aláírása volt. Ezért a sikerdíjat a felperes kizárólag a hitelszerződés aláírása után szerezhette meg. Kifogásolta, hogy az

elsőfokú bíróság ettől eltérően a hitelígérvény kibocsátását fogadta el a megbízási szerződés teljesítéseként. Fenntartotta azt az érvelését, ami szerint nem került sor hitelszerződés megkötésére az alperes és a **bank** között a felperes tevékenységének az eredményeként. Ennek az oka az volt, hogy a felperes nem tett eleget maradéktalanul a szerződésben vállalt kötelezettségeinek, nem szerezte be a környezetvédelmi engedélyt és a szándéknyilatkozatokat. Rámutatott, hogy tanúkkal bizonyította, hogy a felperes szerződéses kötelezettsége kiterjedt az engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzésére is. Az alperes állította, hogy a teljesítési igazolások a felperes csalárd módon íratta alá, mert a teljesítés igazolások aláírása megelőzte a teljesítést, a bank hitelígérvényének a kiadását. Fenntartotta azt az állítását is, hogy a felperes megtévesztette a környezetvédelmi engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzése tekintetében. Ismét előadta, hogy a hitelszerződés aláírásához szükséges dokumentumokat az alperes és a megbízottai készítették. Sérelmezte, hogy az ezt alátámasztó bizonyítékokat az elsőfokú bíróság nem értékelte megfelelően. Tagadta, hogy dr. F. I.-nak sikerdíj jogcímén teljesített.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés nem megalapozott.

A perbeli jogvita elbírálása során az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a sikerdíj megfizetésének a megbízási szerződésben meghatározott feltétele, a hitelszerződés megkötése az alperes és a bank között megtörtént. Indokoltan tulajdonított kiemelkedő jelentőséget azoknak, a jogvita eldöntése szempontjából jelentős tényeknek, hogy az alperes a 2005. június 29-én tett nyilatkozatával a megbízási szerződésben és az annak kiegészítésében foglaltakat a felperes részéről teljesítettnek tekintette, továbbá a 2006. január 5-én kelt szerződés kiegészítésben egyoldalúan kijelentette, hogy a felperes a megbízási szerződésben vállalt kötelezettségét maradéktalanul teljesítette, ezért a sikerdíjra jogosult. Ezen felül kötelezettséget vállalt a sikerdíj megfizetésére is, ezzel a tartozását elismerte.

A Ptk. 242. § (1) bekezdése szerint a tartozás elismerése a tartozás jogcímét nem változtatja meg, de az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen.

A Ptk. 199. §-a értelmében egyoldalú nyilatkozatból csak a jogszabályban megállapított esetekben keletkezik jogosultság a szolgáltatás követelésére; az egyoldalú nyilatkozatokra - ha a törvény kivételt nem tesz - a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

Az alperes a felperes teljesítését és sikerdíjra jogosultságát, valamint a tartozást elismerő egyoldalú nyilatkozataihoz kötve volt. A Ptk. 242. § (1) bekezdésében és a Ptk. 199. §-ában foglaltakra figyelemmel az alperes csak akkor szabadulhatott a sikerdíj megfizetésének kötelezettsége alól, ha bizonyítja, hogy a megbízási

szerződés vagy az elismerő nyilatkozatai érvénytelenek, a sikerdíjat már megfizette, vagy a felperes sikerdíj iránti követelése bírósági úton nem érvényesíthető.

Az alperes a védekezésében az elismerő nyilatkozatainak az érvénytelenségére hivatkozott. Állította, hogy a felperes megtévesztette őt a környezetvédelmi engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzése tekintetében, és ezzel érte el, hogy az alperes a teljesítést, a sikerdíjra való jogosultságot és a tartozást elismerő nyilatkozatot tegyen. Az elismerő nyilatkozatait a megtévesztés miatt megtámadta.

A Ptk. 210. § (1) bekezdése kimondja, hogy aki a szerződés megkötésekor valamely lényeges körülmény tekintetében tévedésben volt, a szerződési nyilatkozatát megtámadhatja, ha tévedését a másik fél okozta, vagy felismerhette.

A Pp. 164. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.

Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján a perben az alperest terhelte annak a kétséget kizáró bizonyítása, hogy a környezetvédelmi engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzése a teljesítés és a tartozás elismerése szempontjából lényeges körülmény volt. Az alperes azt is köteles volt bizonyítani, hogy a felperes őt ennek a lényeges körülménynek a tekintetében megtévesztette. Ehhez az alperesnek elsősorban azt kellett bizonyítania, hogy az engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzése a felperesnek a megbízási szerződés alapján szerződéses kötelezettsége, a sikerdíjra való jogosultságának a feltétele volt.

Ennek a bizonyítási kötelezettségének az alperes nem tudott eleget tenni. A megbízási szerződésben a felperes nem vállalt kötelezettséget a környezetvédelmi engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzésére. Az alperes sem a kihallgatott tanúk vallomásával, sem más módon nem tudta bizonyítani azt, hogy a megbízási szerződést más, írásbeli vagy szóban tett megállapodással kiterjesztették a környezetvédelmi engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzésére is. Sem a megbízási szerződésből, sem az elismerő nyilatkozatokból nem tűnik ki az, hogy a peres felek a megbízási szerződés teljesítését vagy a sikerdíj megfizetését az engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzéséhez kötötték.

A Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésett voltának a jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége, törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli.

Ennek a rendelkezésnek az alapján a perben a bizonyítás sikertelenségét az alperes terhére kellett értékelni.

Erre irányuló szerződéses kötelezettség hiányában az engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzésének elmaradása nem befolyásolhatta a megbízási

szerződés teljesítését és a felperes sikerdíjra való jogosultságát, és nem volt lényeges körülmény a szerződés teljesítésének az elismerése szempontjából. A felperes a környezetvédelmi engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzésének valótlan állításával nem téveszthette meg az alperest a megbízási szerződés teljesítése körében. Ez a valótlan tényállítás önmagában nem tehetette indokolatlanná és okszerűtlenné a felperes teljesítésének és sikerdíjra való jogosultságának az elismerését. Az engedély, valamint a szándéknyilatkozatok beszerzése vagy annak elmaradása és a megbízási szerződés teljesítésének az elismerése között ugyanis nem áll fenn ok-okozati összefüggés.

A perben rendelkezésre álló bizonyítékok vagy egyéb adatok nem támasztották alá azt, hogy az alperes a felperes teljesítésének és sikerdíjra való jogosultságának az elismerését kifejezett, a felperes számára is felismerhető módon az engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzésétől tette függővé. Ezt egyébként - mivel a felperes szerződéses kötelezettsége nem terjedt ki az engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzésére - nem is tehetette volna meg jogszerűen. Ha az alperes a megbízási szerződés teljesítését, a felperes sikerdíjra való jogosultságát, valamint ezek elismerését az engedély és a szándéknyilatkozatok beszerzéséhez kötötte, akkor ez az alperes olyan titkos fenntartása volt, ami a Ptk. 207. § (5) bekezdése értelmében mind a megbízási szerződés, mind az elismerő nyilatkozatok érvényessége szempontjából közömbös.

A megtévesztésre alapított megtámadás csak akkor lehet eredményes, ha a megtévesztés a szerződéskötés vagy az egyoldalú nyilatkozat megtétele szempontjából lényeges volt. Mivel az alperes az elismerő nyilatkozatait olyan körülmény miatt támadta meg, ami a nyilatkozatainak a megtétele szempontjából nem volt lényeges, a megtámadás eredménytelen. Ezért az alperes az elismerő nyilatkozataihoz kötve marad, és viselnie kell az elismerésének a jogkövetkezményeit - köteles megfizetni a felperesnek a megbízási szerződésben kikötött sikerdíjat.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest másodfokú perköltség megfizetésére, míg a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

, 2011. november 4.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Lente Sándor s. k. előadó bíró, Dr. Csóka István s. k. bíró